

Covid 19 Pandemisinin Muhasebe Meslek Mensupları Üzerindeki Etkileri: Sivas İli Örneği

Öznur ARSLAN¹

Öz

Bu çalışma, muhasebe meslek mensuplarının Covid-19 pandemisinden etkilenme düzeylerini ölçmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla Sivas Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı 139 meslek mensubuna anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda, meslek mensuplarının salgınla birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma koşullarının mükelleflerle olan iletişim ve ilişkilerini olumsuz etkilediğini ve bu durumun iş streslerini artırdığını bununla birlikte salgın ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemelerin de detaylı ve anlaşılır olmadığını, bu yasal düzenlemelerin anlaşılması ve uygulanması için gerekli zamanın verilmediği saptanmıştır. Bu olumsuz şartlar altında çalışan meslek mensupları, gereken itibarı ve ekonomik değer görmediklerini de beyan etmişlerdir

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Bilgi Sistemi, Meslek Mensupları, Corona virüs

Effects of Covid-19 Pandemic on Accounting Professionals: A Case of Sivas Province

Abstract

This study was conducted to measure the level of impact of accounting professionals on the Covid-19 pandemic. For this purpose, a questionnaire was applied to 139 professional members registered in the Sivas Chamber of Certified Public Accountants. The data obtained were statistically evaluated. As a result of the study, it was determined that the remote working conditions that emerged with the pandemic negatively affected the communication and relations of the professionals with the taxpayers. This situation increased their work stress, as well as the legal regulations that emerged with the pandemic, were not detailed and understandable, and the necessary time was not given to understand and implement these legal regulations. Professionals working under these unfavorable conditions have also stated that they do not receive the necessary prestige and economic value.

Keywords: Accounting Information System, profession members, Coronavirus

Atıf İçin / Please Cite As:

Arslan, Ö. (2022). Covid 19 pandemisinin muhasebe meslek mensupları üzerindeki etkileri: Sivas İli örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(4), 1574-1586.

Geliş Tarihi / Received Date: 22.10.2021

Kabul Tarihi / Accepted Date: 14.04.2022

¹ Doç. Dr. - Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Cumhuriyet Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, oznurkul@cumhuriyet.edu.tr

 ORCID: 0000-0001-5973-9107

Giriş

2019 yılı sonunda ilk olarak Çin’de görülen Koronavirüs (SARS-CoV-19) salgını, dünyada hızlı bir şekilde yayılmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve birçok yerel kurum ve kuruluş Covid-19’un insanlara etkisini araştırmaktadırlar. Pandemi küresel bazda üretimi, tüketimi, ticareti ve ekonomiyi doğrudan veya dolaylı olarak etkilemiştir. İnsanlarla ilişkilerin yoğun bir şekilde yaşandığı meslekler bu olumsuz durumdan payını almıştır. Muhasebe de iş yükü, insanlarla interaktif iletişim kurma ve belirli tarih ve zamanlarda işlerin tamamlanması gerekliliği gibi sebeplerden stresli, duygusal ve fiziksel yıpranmanın yoğun yaşandığı bir meslek olduğu için pandemiden olumsuz etkilenmiştir.

Vergi beyannamelerinin bildirim ve eklerinin elektronik ortamda düzenlenip gönderilmesine 01 Ekim 2004 tarihinden itibaren ihtiyari olarak başlanmış, günümüzde ise gerçek usulde vergilendirilen tüm gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine herhangi bir hadle sınırlı olmaksızın elektronik ortamda gönderilme zorunluluğu getirilmiştir (VUK Genel Tebliğ, Seri No: 340). Daha sonra e-dönüşüm kapsamı genişletilmiş, “e-Fatura, e-Arşiv Fatura, e-Serbest Meslek Makbuzu, e-Müstahsil Makbuzu e-İrsaliye, e-Gider Pusulası, e-Bilet, e-Dekont, e-Sigorta Poliçesi gibi elektronik belgeler ve e-Defter” uygulamalarının getirilmesi ile muhasebe sürecinin işleyişi değişmiştir. 509 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği ile getirilen yeni düzenleme ile 2018 veya 2019 hesap dönemlerinde, brüt satış hasılatı (veya satışları ile gayrisafi iş hasılatı) 5 Milyon TL ve üzeri olan- mükelleflere 1/7/2020 tarihinden itibaren e-Fatura uygulamasına geçme zorunluluğu getirilmiştir. 2020 veya müteakip hesap dönemlerinde bu miktarı aşan mükelleflerin ise ilgili hesap dönemini izleyen yılın yedinci ayının başından itibaren, e-Fatura uygulamasına geçeceği belirtilmiştir. Bu mükelleflerin e- Fatura uygulamasına kayıtlı olmayan vergi mükellefleri ile vergi mükellefi olmayanlara gerçekleştirecekleri mal satışları ile hizmet ifalarında ise e-Arşiv Fatura düzenleme zorunluluğu getirilmiştir. Fatura dışındaki e-belgelerin de hangi mükellef grupları tarafından düzenleneceği, brüt satış hasılatı ölçüsünün ne olduğu ve hangi tarihte düzenleme mecburiyeti getirildiği söz konusu Tebliğde ayrı ayrı belirtilmiştir (VUK Genel Tebliğ, Seri No: 509).

Salgın döneminde dijitalleşme zorunluluğu sadece evrak ve doküman oluşturma süreci ile sınırlı kalmayıp toplantı, eğitim, iş görüşmeleri, sözleşme düzenleme ve imzalama gibi tüm alanlarda etkili olmuştur. Uzaktan alışma sürecinde hem çalışanları birbiriyle iletişim halinde tutmak ve üretkenliği artırmak için hem de müşterilerle iletişim kurmak için e-posta, SMS gibi yazılı dijital iletişime ve Slac, Teams, Zoom, Skype gibi uygulamalarla sanal toplantıların gerçekleştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Bahsedilen gelişmeler işığında meslek mensuplarının iş yükü artarak hem maddi hem de manevi olarak etkilenmeleri kaçınılmaz olmuştur (zelik, 2021, s. 259).

Uluslararası literatür incelendiğinde; Papadopoulou and Papadopoulou (2020) alışmalarında, muhasebecilerin özellikle olumsuz zaman baskısı, işle ilgili stres, kaygı ve güvensizlik koşulları altında mesleki faaliyetlerine ücret almadan daha fazla zaman ayırarak çaba gösterdikleri tespit etmişlerdir. Mihai vd. (2020), muhasebe meslek mensuplarının uzaktan çalışmaya oldukça hızlı bir şekilde adapte olduklarını, pandemi sırasında çalışmanın ek stres ve yorgunluk yarattığı, ancak iş-aile ilişkisi ve üretkenliği olumlu yönde etkilediği olgularına ulaşmışlardır. Kaka (2020) dijital teknolojiyi benimsemenin muhasebe firmaları için bir zorunluluk olduğunu vurgulamıştır. Ardiny (2020), Irak’ta virüs (Covid-19) salgınının ekonomik birimlerin mali tablolarının unsurları, faaliyetlerinin sonuçları ve son yıldaki mali durumları üzerindeki etkisi ile uğraşırken muhasebeciler ve profesyonel düzenleyicilerin karşılaştığı zorluklardan bahsetmiştir. Alao and Lukman (2020), koronavirüsün muhasebe, raporlama ve işletme operasyonları ile ilgili iç kontroller üzerindeki etkisine dikkat çekmiştir. Barman (2020), pandeminin kurumların muhasebe uygulamalarını nasıl etkilediğini tespit etmeyi amaçladıkları çalışmada, finansal raporlamada “Zarardan Kaçınma, Büyük Temizlik Muhasebesi veya Gelir Düzeltme” gibi muhasebe ilkelerinin kullanılmasının sonuçlarını değerlendirmiştir. Syahputra and Saraswati (2020), COVID19 pandemisinden kaynaklanan dış baskının finansal raporlamanın kalitesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu vurgulamışlardır..

Ulusal literatüre bakıldığında; Erol ve Ayboğa (2021) alışmalarında, meslek mensuplarının tamamına yakını; iş yükünün arttığını mesleklerini yapamaz duruma geldiklerini, ücretlerini zamanında almadıklarını, psikolojik olarak olumsuz etkiledikleri tespit etmişlerdir. Selimoğlu, Cengiz, zdemir ve Yalı (2021) araştırmaları sonucunda pandeminin muhasebe meslek mensuplarında sebep olduğu stres sebepleri arasında klasik muhasebe mesleğinin işleyişinin bozulması ve iş yapış biçiminde meydana gelen değişiklikler, artan iş yoğunluğu ve iş yükü gibi faktörleri sıralamışlardır. Akbaba ve Bulut (2021), pandemi sürecinde mesleğini icra eden meslek mensuplarının, pandemi öncesine göre daha fazla fiziksel ve duygusal yorgunlukla karşı karşıya kaldıkları ve unutkanlık ve dikkatsizlik durumuyla daha sık karşılaştıkları, bunun

sonucunda da özel usulsüzlük cezası aldıkları gibi konulara dikkat çekmişlerdir. Özbek Püskü (2020), Covid-19'un muhasebe uygulamalarına ve finansal raporlamaya etkileri ile muhasebe mesleğine etkileri anlatmışlardır. Özçelik (2021) çalışmasında, pandemiden muhasebe mesleğinin iş yapma biçimi, müşteriler ile iletişimi etkilenerek dijital dönüşüm hızlandığı tespit etmiş ve dijital dönüşümün gerçekleştirilmesinde hem teknolojiye uyum sağlanması hem de yeni teknolojinin maliyetinin karşılanması açısından zorluk çekileceğini belirtmiştir.

Bu çalışmada ise COVID-19'un sebep olduğu belirsizlik ve tehdit algısıyla ortaya çıkan yeni düzenlemelerin, koşulların, iş yapış biçimlerinin muhasebe meslek mensuplarına etki düzeyleri ve onların bu süreç karşısında bilişsel ve davranışsal mücadele repertuarları keşfedilecektir. Covid-19 salgınının muhasebe mesleğine etkisi ile yaşanan sorunların birlikte ele alındığı çalışma sayısı dünya literatüründe ve ülkemizde sınırlıdır. Çalışmanın, bu yeni döneme, gerek meslek mensupları, gerekse iş dünyasının hazır olabilmesi için yoğun bir şekilde bilgilendirme ve eğitim çalışmalarının yapılması, yasal düzenlemelerin ve teknolojik altyapının en etkin şekilde kurulması noktasında farkındalık oluşturarak literatüre katkıda bulunulması beklenmektedir. Meslek mensuplarının anket yöntemiyle Covid-19 salgınından etkilenme düzeylerinin araştırılan bu çalışma, muhasebe mesleğinin sürekli değişen şartlara ve çevresel etkilere karşı uyum sağlaması ve meslek mensuplarının gelecekte benzer bir olgu ile karşılaşma ihtimali halinde bu krizin ne işe yaradığını, neyi kullanabileceklerini bilmeleri için yol gösterici olacaktır. Dolayısıyla bu durum çalışmanın önemini ortaya koymaktadır

Yöntem

Bu çalışmada tarama modelinden yararlanılmıştır. “Bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalar” (Büyüköztürk vd., 2019, s. 15) şeklinde tanımlanan tarama modelinin Karasar (2009, s. 77) durum betimlenmesinde kullanıldığını belirtir. Araştırmanın bu bölümünde evren-örneklem, veri toplama araçları, verilerin analizi başlıkları yer almaktadır.

Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini tespit için Sivas Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Odası yetkilileriyle görüşülmüştür. Odadan alınan bilgide odaya kayıtlı ve il merkezinde mesleği filen icra eden 192 Serbest Muhasebeci Mali Müşavir olduğu öğrenilmiştir. Dolayısıyla çalışmanın evreni 192 SMMM'dir.

Araştırma evreninin bilindiği durumlarda, seçilecek örneklemin büyüklüğü belirlenirken aşağıdaki formülden faydalanılabilmektedir (Salant and Dillman, 1994, s.55):

$$n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{(N - 1) \cdot d^2 + t^2 \cdot p \cdot q}$$

Formülde,

N= Evrendeki birey sayısı

n= Örneklem alınacak birey sayısı

p= İncelenecek olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)

q= İncelenecek olayın görülmemiş sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı)

t= Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer

d= Olayın görülüş sıklığına göre yapılmak istenen + sapma olarak simgelenmiştir.

$$n = \frac{192 \cdot 1,96^2 \cdot 0,50 \cdot 0,50}{(192 - 1) \cdot 0,05^2 + 1,96^2 \cdot 0,50 \cdot 0,50} = 128,24$$

Formüle göre, % 95 güven aralığında % 5 hata payı ile örneklem büyüklüğü 128,24 olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla araştırmaya katılan 139 meslek mensubu araştırma evrenini temsil edecek niteliktedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma amacına ulaşabilmek için veri toplama aracı olarak anket uygulanmıştır. Anket formu, konu ile ilgili literatürden ve daha önce yapılmış çalışmalardan (Papadopoulou ve Papadopoulou, 2020, s. 2162-

3082, Özçelik, 2021, s. 253-289) faydalanılarak düzenlenmiştir. Ayrıca ön test amacıyla meslek mensupları ile görüşülmüş ve anket formundaki ifadelerin araştırma amacıyla uyumu hakkındaki görüşleri alınmıştır.

Araştırmanın amaçlarına ulaşabilmek için deneklere 4 bölümden oluşan anket formu uygulanmıştır. A bölümü, meslek mensuplarının demografik ve mesleki bilgilerini tespit etmeye yönelik 7 sorudan; B bölümü Covid 19 salgınının iş yaşantısına etkilerini tespit etmeye yönelik 5 soru ve 10 ifadeden; C bölümü ise Covid 19 salgını ile birlikte gelen yenilikleri tespit etmeye yönelik 6 ifadeden ve son olarak D bölümünde ise Covid 19 salgını ile birlikte çalışma saatlerine ilişkin gelen yenilikleri tespit etmeye yönelik 22 ifadeden oluşmaktadır.

Deneklerin, ankette bulunan her bir ifadeye, hangi düzeyde katıldığı yapılan bir sınıflama ölçeği ile belirlenmiştir. Sınıflama ölçeğinin oluşturulmasında;

Aralık Genişliği (a) = Dizi Genişliği ÷ Yapılacak Grup sayısı formülü kullanılmıştır. Buna göre oluşturulan ölçekte; nitelik düzeyi ve puan değerleri ile değer aralıkları Tablo 1’de gösterilmiştir.

$$a = 2/3$$

$$a = 0,67 \text{ bulunur.}$$

Tablo 1. Anket Maddelerinin Puan Aralıkları

	Nitelik Düzeyi		Puan Aralığı	Değer Aralıkları
Katılıyorum	Ağır	Yüksek	3	2,34 – 3,00
Emin Değilim	Orta	Orta	2	1,67 – 2,33
Katılmıyorum	Hafif	Düşük	1	1,00 – 1,66

Verilerin Analizi.

Anket verilerinin analizinde, SPSS 22 for Windows (Social Package Statistical Science) istatistiksel paket programından yararlanılmıştır. “Örnekleme ait ham verilerin çözümlenmesi betimsel istatistik yöntem ve teknikleri kullanılarak yapılmıştır. Çözümlenen verilerin tablolar halinde ifade edilmesinde demografik yapı ve araştırma amacına yönelik hazırlanmış ifadelere ait cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerleri dikkate alınmıştır. Oluşturulan hipotezleri test etmek için önce verilerin normal dağılım gösterip göstermediği test edilmiştir. Yapılan test sonucunda verilerin normal dağılmadığı görülmüştür. Veriler normal dağılım göstermediğinden hipotezleri test etmek için nonparametrik testlerden Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Kruskal-Wallis testi normal dağılım göstermeyen gruplarda ikiden fazla sayıda grubun ortalamaları arasındaki farklılığın anlamlılığını test amacıyla kullanılan One-Way ANOVA’nın non-parametrik karşılığıdır” (Karagöz, 2017, s. 557).

Güvenirlilik analizi, ölçmeye çalışılan araçların, güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir yöntemdir. Cronbach Alpha katsayısı da güvenilirliği ölçmede kullanılan yöntemlerden biridir. Bu yöntem, ölçekte yer alan sorunun homojen bir yapıyı açıklamak üzere bir bütün oluşturup oluşturmadıklarını araştırır.

Meslek mensuplarına uygulanan anket formunun geçerlilik ve güvenilirliğinin istenen değerlerde olup olmadığını Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayısı ile tespit edilmeye çalışılmış ve analiz sonucu Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Cronbach's Alpha İç Tutarlılık Katsayısı

	Madde Sayısı	İç Tutarlılık Katsayısı	Güvenirlilik Durumu
Anket Formu	38	0,628	Oldukça Güvenilir.

Tablo 1’de görüldüğü gibi Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,628 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre söz konusu 38 ifadenin bir bütün olarak, ölçmek istenen olguyu ölçmede “oldukça güvenilir” olduğu söylenebilir. Fakat covid süreci meslek mensuplarını farklı düzeylerde etkilemiş ve bu durum meslek mensuplarının algılarında farklılıklar oluşturmuştur. Bu sebeplerden ötürü Cronbach's Alfa seviyesi araştırmayı güvenilir kılmakla beraber “oldukça güvenilir” çıkmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu aşamasında, Sivas ilinde faaliyette bulunan meslek mensuplarına anket formunun uygulanmasıyla elde edilen veriler, belirtilen istatistiksel tekniklerle analiz edilmiş ve analiz sonuçları tablolar halinde sunulmaktadır.

Deneklerin Demografik Özellikleri

Meslek mensuplarının ilk bölümdeki sorulara verdikleri cevaplarının istatistik sonuçları Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Meslek Mensuplarının Demografikle İlgili Sorulara Ait Cevaplarının İstatistik Sonuçları

Cinsiyetiniz?			Medeni Durumunuz?		
Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)	Medeni Durum	Frekans (f)	Yüzde (%)
Erkek	125	95,4	Evli	124	94,7
Kadın	6	4,6	Bekâr	7	5,3
TOPLAM	131	100	TOPLAM	131	100
Eğitim Durumunuz?			Kaç Yıldır Meslek Mensubu olarak çalışıyorsunuz?		
Eğitim Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)	Mesleki Deneyim	Frekans (f)	Yüzde (%)
Ön lisans	18	13,7	1-5 yıl	20	15,3
Lisans	88	67,2	6-10 yıl	33	25,2
Yüksek Lisans	25	19,1	11 ve üzeri yıl	78	59,5
TOPLAM	131	100	TOPLAM	131	100
Unvanınız?			Daha Önce Mesleğiniz Dışında Çalıştınız mı?		
Unvan	Frekans (f)	Yüzde (%)	Farklı Deneyim	Frekans (f)	Yüzde (%)
SMMM	131	100	Evet	64	48,9
YMM	0	0	Hayır	67	51,1
TOPLAM	131	100	TOPLAM	131	100
Yaşınız?			Mesleki Faaliyetleriniz Covid 19'dan etkilendi mi?		
Yaş	Frekans (f)	Yüzde (%)	Durum	Frekans (f)	Yüzde (%)
20-35 yaş	33	25,2	Evet	100	100
36-50 yaş	78	59,5	Hayır	0	0
51 ve üzeri yaş	20	15,3			
TOPLAM	131	100	TOPLAM	131	100

Tablo 2'de görüldüğü gibi ankete katılan meslek mensuplarının öne çıkan demografik özellikleri aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Katılımcıların çoğunluğu erkektir.
- Meslek mensuplarının %19,1'nin yüksek lisans yaptığı görülmektedir.
- Meslek mensuplarının %15,3'ü 1-5 yıl; %25,2'si 6-10 yıl ve geriye kalan %59,5'i ise 11 yıldan daha fazla deneyime sahiptir.
- Meslek mensuplarının %94,7'si evli ve geri kalan %5,3'ü bekâr olarak tespit edilmiştir.
- Meslek mensuplarının tamamı SMMM'dir.
- Meslek mensupları %25,2'si 20-35 yaş; %59,5'i 36-50 yaş; %15,3'ü ise 51 ve üzeri yaş aralığındadır.
- Meslek mensuplarının tamamı Covid 19'dan etkilendiklerini belirtmişlerdir.

Muhasebe Meslek Mensuplarının İfadelere Yönelik Katılım Düzeylerinin Belirlenmesine İlişkin Bulgular

Araştırmada Covid 19 salgınının muhasebe meslek mensuplarının iş yaşamlarına etkilerinin belirlenmesine yönelik ifadeler meslek mensuplarının katılım düzeyleri açıklanmaya çalışılmıştır. Deneklerin bu ifadelerine verdikleri cevaplara ilişkin olarak bulunan, aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (ss) değerleri ve bu değerlerin karşılığı olan katılım düzeyleri, Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Meslek Mensuplarının Covid 19 Salgınının İş Yaşantılarına Etkilerini Belirlemeye Yönelik İfadelere Ait Katılım Düzeyleri

No	İfadeler	N	\bar{x}	ss	Katılım Düzeyi
B7	Covid 19'dan sonra iş yükünüzü nasıl tarif edersiniz	131	2,85	0,361	Yoğun
B8	Covid 19'dan önce “evrak, beyanname, fatura vb” işlemleri tam zamanında yetiştirmenin zorluk seviyesi	131	2,35	0,479	Yoğun
B9	Covid 19'dan sonra “evrak, beyanname, fatura vb” işlemleri tam zamanında yetiştirmenin zorluk seviyesi	131	2,80	0,503	Yoğun
B11	Covid 19'dan sonra iş stresinizi nasıl tarif edersiniz	131	2,79	0,526	Yoğun
B13	Covid 19'dan sonra iş kaygınızı nasıl tarif edersiniz	131	2,63	0,584	Yoğun
B15	Covid 19'dan sonra mükelleflerle iletişim zorluğunuzu nasıl tarif edersiniz	131	2,50	0,600	Yoğun
B6	Covid 19'dan önce iş yükünüzü nasıl tarif edersiniz	131	2,30	0,653	Orta
B10	Covid 19'dan önce iş stresinizi nasıl tarif edersiniz	131	2,26	0,615	Orta
B12	Covid 19'dan önce iş kaygınızı nasıl tarif edersiniz	131	2,10	0,539	Orta
B14	Covid 19'dan önce mükelleflerle iletişim zorluğunuzu nasıl tarif edersiniz	131	1,85	0,718	Orta
Ortalama		131	2,44	0,558	Yoğun

Tablo 4 incelendiğinde; meslek mensupları Covid 19 salgınının iş ve mesleki faaliyetlerini ağır yönde etkilediklerini belirtmişlerdir. Bu ifadeler içerisinde “evrak, beyanname, fatura vb” işlemleri tam zamanında yetiştirmenin” zorluk seviyesinin salgın öncesi ve sonrası aynı seviyede olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 5. Meslek Mensuplarının Covid 19 Salgını İle Birlikte Gelen Yeniliklere Yönelik İfadelere Ait Katılım Düzeyleri

No	İfadeler	N	\bar{x}	ss	Katılım Düzeyi
C6	Covid 19 ile birlikte ortaya çıkan yeni durumlara (kısa çalışma ödeneği vbg) adaptasyon seviyeniz	131	2,34	0,579	Yüksek
C1	Covid 19 salgınının yeni getirdiği iş yüklerine muhasebe meslek mensuplarının adaptasyon seviyesi	131	2,05	0,660	Orta
C2	Covid 19 salgınına ilişkin alınan önemlerin anlaşılması ve kabul edilme seviyesi	131	2,04	0,728	Orta
C3	Covid 19 salgınına ilişkin alınan önemlerin uygulanabilirlik seviyesi	131	1,51	0,600	Orta
C4	Covid 19 salgınına ilişkin alınan acil önemlere adaptasyon seviyeniz	131	2,08	0,541	Orta
C5	Devlet ve/veya diğer kurum ya da kuruluşların alınan önemlere yönelik adaptasyon sürecine ilişkin yardımcı olma seviyeleri	131	1,80	0,872	Orta
Ortalama		131	1,97	0,663	Orta

Tablo 5 incelendiğinde; muhasebe meslek mensupları salgın ile birlikte gelen yeniliklerden sadece kısa çalışma ödeneğine yönelik adaptasyonlarının yüksek olduğunu belirtirken; diğer yeniliklere ilişkin orta seviyede olduğu yönde katılım göstermişlerdir.

Tablo 6. Muhasebe Meslek Mensuplarının Covid 19 Salgını İle Birlikte Çalışma Saatlerine İlişkin Gelen Yeniliklere Yönelik İfadelere Ait Katılım Düzeyleri

No	İfadeler	N	\bar{x}	ss	Katılım Düzeyi
D3	Covid 19 salgını çalışma saatlerimizi olumsuz etkiledi	131	2,66	0,721	Katılıyorum
D5	Covid 19 salgını mükelleflerle olan iletişiminizi olumsuz etkiledi	131	2,79	0,406	Katılıyorum
D6	Covid 19 salgını mükelleflerle olan ilişkimizi olumsuz etkiledi	131	2,84	0,368	Katılıyorum
D7	Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma iş stresimizi artırmaktadır.	131	2,74	0,440	Katılıyorum
D8	Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma iş maliyetlerimizi artırmaktadır.	131	2,44	0,680	Katılıyorum
D19	Muhasebe mesleği salgın olsun olmasın çok önemlidir.	131	2,85	0,361	Katılıyorum
D20	Muhasebe mesleği Covid 19 salgınından önce de önemliydi	131	2,40	0,802	Katılıyorum
D1	Covid 19'dan önce uzaktan çalışma alışkanlığım yoktu hep büroda olurdum	131	2,27	0,943	Emin Değilim
D4	Salgınla birlikte uzaktan çalışabildiğim için çalışma saatlerini tüm güne yayabiliyorum	131	1,84	0,935	Emin Değilim
D11	Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma için gerekli araç ve ekipmanlara sahibiz	131	2,11	0,891	Emin Değilim
D13	Salgın olsun olmasın işimi uzaktan da profesyonel olarak yapıyorum	131	1,73	0,851	Emin Değilim
D15	Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemelerin uygulanması gerekli mercilerce anlatıldı ve rehberlik edildi	131	1,66	0,730	Emin Değilim
D2	Covid 19'dan sonra uzaktan çalışıyorum	131	1,57	0,877	<u>Katılmıyorum</u>
D9	Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma gelirimizi artırdı	131	1,31	0,657	<u>Katılmıyorum</u>
D10	Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma iş kalitemizi artırdı	131	1,47	0,683	<u>Katılmıyorum</u>
D12	Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma için mükelleflerimizde gerekli araç ve ekipmanlara sahip	131	1,55	0,736	<u>Katılmıyorum</u>
D14	Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemeler detaylı ve anlaşılabilir	131	1,21	0,406	<u>Katılmıyorum</u>
D16	Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemelerin anlaşılması ve uygulanması için gerekli zaman verildi	131	1,41	0,666	<u>Katılmıyorum</u>
D17	Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemelerin uygulanması için tüm kurumlar yeterli ve uygundur.	131	1,24	0,528	<u>Katılmıyorum</u>
D18	Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemeleri muhasebecilerin uygulaması ve yönetmesi kolaydır.	131	1,39	0,651	<u>Katılmıyorum</u>
D21	Meslek mensubu olarak hak ettiğimiz ekonomik değeri alıyoruz.	131	1,21	0,406	<u>Katılmıyorum</u>
D22	Meslek mensubu olarak hak ettiğimiz itibari değeri görüyoruz	131	1,35	0,479	<u>Katılmıyorum</u>
Ortalama		131	1,91	0,646	Emin Değilim

Tablo 6 incelendiğinde; salgınla birlikte iş saatlerine gelen yenilikleri tespit etmeye ilişkin ifadeler muhasebe meslek mensuplarının genel katılımları “Emin Değilim” yönünde olmuştur. Fakat meslek mensuplarının salgınla birlikte gelen uzaktan çalışma koşullarının, mükelleflerle olan iletişim ve ilişkilerini olumsuz etkilediği ve bu durumun iş streslerini artırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca meslek mensuplarının salgınla birlikte yapılan düzenlemelerin uygulanmasının ve yönetilmesinin kolay olmadığı, gereken itibari ve ekonomik değeri görmedikleri, uzaktan çalışmanın iş saatlerini artırmadığı yönde de katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan yola çıkarak salgın her ne kadar meslek mensuplarının iş saatlerinde önemli bir değişikliğe yol açmasa da mesleki faaliyetlerinde iletişim ve uygulama zorluklarını beraberinde getirmiştir.

Bulgular ve Yorum bölümünün son aşamasında, veriler normal dağılım göstermediği için araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının Covid 19 salgının etkilerine yönelik ifadelerin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği çözümlenmeye dâhil edilmiş ve bazı karşılaştırmalar yapılmıştır. Meslek mensuplarının;

1. Mesleki Deneyimlerine Göre Üç
2. Öğrenim türüne göre Üç
3. Yaşa göre Üç

“Gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur” hipotezi $P=0,05$ anlamlılık düzeyinde, ikiden fazla olan gruplar için ise **Kruskal-Wallis** testi yapılmıştır.

Tablo 7. Mesleki Deneyime Göre Covid 19 Salgının İş Yaşantılarına Etkilerine Yönelik İfadelerin Anlamlılık Analizi

İfadeler	Mesleki Deneyim	N	Mean Rank	Chi-square	df	p
Covid 19'dan önce iş yükünüzü nasıl tarif edersiniz	1-5 yıl	20	84,53	6,966	2	.03
	6-10 yıl	33	61,27			
	11 ve üzeri yıl	78	63,25			
Covid 19'dan sonra iş yükünüzü nasıl tarif edersiniz	1-5 yıl	20	76,00	20,681	2	.00
	6-10 yıl	33	50,20			
	11 ve üzeri yıl	78	70,12			
Covid 19'dan önce "evrak, beyanname, fatura vb" işlemleri tam zamanında yetiştirmenin zorluk seviyesi	1-5 yıl	20	65,93	13,270	2	.00
	6-10 yıl	33	82,70			
	11 ve üzeri yıl	78	58,96			
Covid 19'dan sonra iş stresinizi nasıl tarif edersiniz	1-5 yıl	20	52,70	22,084	2	.00
	6-10 yıl	33	70,86			
	11 ve üzeri yıl	78	67,35			

Tablo incelendiğinde; Covid 19 salgının meslek mensuplarının iş yaşantılarına etkilerine yönelik yapılan anlamlılık analizinde araştırmaya katılan meslek mensuplarının mesleki deneyimleri açısından $p < 0.05$ düzeyinde anlamlılık düzeyinde dört ifadeye katılım düzeyleri açısından farklılık olduğu analiz sonucunda tespit edilmiştir. Bu sonuçlar incelendiğinde meslek mensupların mesleki deneyim sürelerinin ikili karşılaştırılması yapılarak farklılığın hangi deneyim srelerinden kaynaklandığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Yapılan analizler sonrasında mesleki deneyim süresi arttıka salgınla birlikte iş yükü, için stresi ve zorluk seviyenin de arttığı tespit edilmiştir. Salgınla birlikte gelen dijitalleşme teknolojiyi iyi kullanmayan meslek mensuplarının pandemi sürecinde uyum sağlama noktasında zorluk yaşadıkları söylenebilir.

Tablo 8. Mesleki Deneyime Göre Covid 19 Salgını İle Birlikte alışma Saatlerine İlişkin Gelen Yeniliklere Yönelik İfadelerin Anlamlılık Analizi

İfadeler	Mesleki Deneyim	N	Mean Rank	Chi-square	df	p
Covid 19 salgını çalışma saatlerimizi olumsuz etkiledi	1-5 yıl	20	53,35	6,777	2	.03
	6-10 yıl	33	72,73			
	11 ve üzeri yıl	78	66,40			
Salgınla birlikte uzaktan alışabildiğim için çalışma saatlerini tüm güne yayabiliyorum	1-5 yıl	20	82,13	6,261	2	.04
	6-10 yıl	33	58,23			
	11 ve üzeri yıl	78	65,15			
Covid 19 salgını mükelleflerle olan iletişiminizi olumsuz etkiledi	1-5 yıl	20	46,75	14,804	2	.00
	6-10 yıl	33	75,53			
	11 ve üzeri yıl	78	66,90			
Covid 19 salgını mükelleflerle olan ilişkimizi olumsuz etkiledi	1-5 yıl	20	53,58	11,769	2	.00
	6-10 yıl	33	76,50			
	11 ve üzeri yıl	78	64,74			
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma iş maliyetlerimizi arttırmaktadır.	1-5 yıl	20	78,45	7,220	2	.02
	6-10 yıl	33	73,68			
	11 ve üzeri yıl	78	59,56			
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma iş kalitemizi arttırdı	1-5 yıl	20	83,63	9,374	2	.00
	6-10 yıl	33	55,55			
	11 ve üzeri yıl	78	65,90			
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma için gerekli araç ve ekipmanlara sahibiz	1-5 yıl	20	77,95	10,021	2	.00
	6-10 yıl	33	50,02			
	11 ve üzeri yıl	78	64,70			
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma için mükelleflerimizde gerekli araç ve ekipmanlara sahip	1-5 yıl	20	84,00	11,032	2	.00
	6-10 yıl	33	52,89			
	11 ve üzeri yıl	78	66,93			
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemelerin uygulanması için tüm kurumlar yeterli ve uygundur.	1-5 yıl	20	64,33	7,157	2	.02
	6-10 yıl	33	76,52			
	11 ve üzeri yıl	78	61,98			

Tablo incelendiğinde; Covid 19 salgını ile birlikte çalışma saatlerine ilişkin gelen yeniliklere yönelik yapılan anlamlılık analizinde araştırmaya katılan meslek mensuplarının mesleki deneyimleri açısından $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde dokuz ifadeye katılım düzeyleri açısından farklılık olduğu analiz sonucunda tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda mesleki deneyim süresi 5 yıldan daha az olan meslek

mensupları ile 5 yıldan daha fazla deneyime sahip meslek mensuplarının katılım düzeyi farklılık göstermektedir. Salgınla birlikte çalışma saatlerinde yaşanan olumsuzluklar deneyim süresi daha ileri olan meslek mensuplarını daha çok etkilediği tespit edilmiştir.

Tablo 9. Meslek Mensuplarının Eğitim Seviyelerine Göre Anlamlılık Analizi

İfadeler	Eğitim Seviyesi	N	Mean Rank	Chi-square	df	p
Covid 19'dan önce iş yükünüzü nasıl tarif edersiniz	Ön Lisans	18	58,42	8,664	2	.01
	Lisans	88	62,45			
	Yüksek Lisans	25	83,94			
Covid 19 salgınına ilişkin alınan önemlerin uygulanabilirlik seviyesi	Ön Lisans	18	56,67	7,369	2	.02
	Lisans	88	71,50			
	Yüksek Lisans	25	53,36			
Covid 19 salgını çalışma saatlerimizi olumsuz etkiledi	Ön Lisans	18	75,89	9,579	2	.00
	Lisans	88	67,83			
	Yüksek Lisans	25	52,44			
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma gelirimizi artırdı	Ön Lisans	18	83,00	11,612	2	.00
	Lisans	88	65,64			
	Yüksek Lisans	25	54,84			
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemelerin uygulanması gerekli mercilerce anlatıldı ve rehberlik edildi	Ön Lisans	18	95,50	15,527	2	.00
	Lisans	88	62,41			
	Yüksek Lisans	25	52,38			
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemelerin anlaşılması ve uygulanması için gerekli zaman verildi	Ön Lisans	18	86,25	8,929	2	.01
	Lisans	88	62,76			
	Yüksek Lisans	25	62,84			

Tablo incelendiğinde; Covid 19 salgını ile birlikte gelen yeniliklere yönelik yapılan anlamlılık analizinde araştırmaya katılan meslek mensuplarının eğitim seviyeleri açısından $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde altı ifadede katılım düzeyleri açısından farklılık olduğu analiz sonucunda tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda farklılığın olduğu tespit edilen ifadeler için yüksek lisans mezunu olan meslek mensuplarının diğer eğitim seviyelerine göre daha olumsuz yönde katılım göstermiş oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 10. Meslek Mensuplarının Yaşlarına Göre Anlamlılık Analizi

İfadeler	Chi-square	df	p
Covid 19'dan önce iş yükünüzü nasıl tarif edersiniz	7,862	2	.02
Covid 19'dan sonra iş yükünüzü nasıl tarif edersiniz	11,992	2	.00
Covid 19'dan önce "evrak, beyanname, fatura vb" işlemleri tam zamanında yetiştirmenin zorluk seviyesi	20,189	2	.00
Covid 19'dan sonra "evrak, beyanname, fatura vb" işlemleri tam zamanında yetiştirmenin zorluk seviyesi	11,076	2	.00
Covid 19'dan önce mükelleflerle iletişim zorluğunuzu nasıl tarif edersiniz	8,409	2	.01
Covid 19 salgınının yeni getirdiği iş yüklerine muhasebe meslek mensuplarının adaptasyon seviyesi	14,109	2	.00
Covid 19 salgınına ilişkin alınan önemlerin anlaşılması ve kabul edilme seviyesi	8,683	2	.01
Devlet ve/veya diğer kurum ya da kuruluşların alınan önemlere yönelik adaptasyon sürecine ilişkin yardımcı olma seviyeleri	11,374	2	.00
Covid 19'dan sonra uzaktan çalışıyorum	8,689	2	.01
Covid 19 salgını çalışma saatlerimizi olumsuz etkiledi	14,475	2	.00
Covid 19 salgını mükelleflerle olan iletişiminizi olumsuz etkiledi	12,550	2	.00
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma iş maliyetlerimizi artırmaktadır.	8,536	2	.01
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma için gerekli araç ve ekipmanlara sahibiz	6,559	2	.03
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma için mükelleflerimizde gerekli araç ve ekipmanlara sahip	14,183	2	.00
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemeler detaylı ve anlaşılırdır	9,645	2	.00
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemelerin uygulanması gerekli mercilerce anlatıldı ve rehberlik edildi	8,629	2	.01
Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemelerin anlaşılması ve uygulanması için gerekli zaman verildi	9,124	2	.01
Meslek mensubu olarak hak ettiğimiz ekonomik değeri alıyoruz.	9,645	2	.00
Meslek mensubu olarak hak ettiğimiz itibari değeri görüyoruz	14,240	2	.00

Tablo incelendiğinde; Covid 19 salgını ile birlikte gelen yeniliklere yönelik yapılan anlamlılık analizinde araştırmaya katılan meslek mensuplarının yaşları açısından $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde on dokuz ifadeye katılım düzeyleri açısından farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda farklılığın olduğu tespit edilen ifadeler için meslek mensuplarının yaşlarıyla salgından olumsuz yönde etkilenmeleri paralellik göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve neriler

Muhasebe mesleği stresli ve iş yükü fazla olan bir meslektir. Covid-19 pandemi döneminde kısıtlamalara rağmen meslek mensuplarının çalışmak zorunda olmaları mesleğin verimli bir şekilde yerine getirilmesini engellemiştir. Bu alışma; meslek mensuplarının pandemi sürecinde etkilenme düzeylerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu amaçla Sivas il merkezinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

Meslek mensupları Covid 19 salgınının iş ve mesleki faaliyetlerini ağır yönde etkilediğini vurgulamışlardır. Meslek mensuplarının, Covid 19'dan sonra iş yükü, iş stresi ve kaygısı ağır derecede artınca evrak, beyanname, fatura vb. işlemleri tam zamanında yetiştirmekte çok büyük problemler yaşandıkları tespit edilmiştir. Covid 19 salgınının yeni getirdiği iş yüklerine ve alınan önlemlere muhasebe meslek mensuplarının adaptasyonu orta seviyedeyken Covid 19 salgınına ilişkin alınan önemlerin anlaşılması ve kabul edilmesinin tam istenilen düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca devlet ve/veya diğer kurum ya da kuruluşların alınan önemlere yönelik adaptasyon sürecine ilişkin yardımcı olma seviyelerinde yetersizlik olduğu da görülmektedir.

Meslek mensuplarının salgınla birlikte gelen uzaktan çalışma koşullarının, mükelleflerle olan iletişim ve ilişkilerinin olumsuz etkilendiğini ve bu durumun iş streslerini artırdığı yönde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca salgınla yapılan düzenlemelerin uygulanmasının ve yönetilmesinin kolay olmadığı, gereken itibari ve ekonomik değeri görmedikleri, uzaktan çalışmanı iş saatlerini artırmadığı yönde de katılım gösterdikleri saptanmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkararak salgın meslek mensuplarının iş saatlerinde önemli bir değişikliğe yol açmasa da mesleki faaliyetlerde iletişim eksikliğinin, yasal mevzuatlardan ve uygulama zorluklarından kaynaklanan sıkıntılardan kaynaklandığı grlmştir.

Covid 19 salgını ile birlikte ortaya çıkan uzaktan çalışma için mükelleflerin gerekli araç ve ekipmanların temin edilmediğini bununla birlikte meslek mensuplarınca salgın ile birlikte ortaya çıkan yasal düzenlemelerin detaylı ve anlaşılır olmadığını, bu yasal düzenlemelerin anlaşılması ve uygulanması için yeteri kadar zaman tanınmadığı vurgulanmıştır.

Meslek mensuplarının meslek deneyim süresi, eğitim seviyesi ve yaş açısından, pandemi sürecinin finansal tablolara etkisinin llmeye çalışıldığı bu araştırmada, mesleki deneyim değişkeninin diğer değişkenlere göre algı farklılığına daha fazla etki ettiği, eğitim seviyesi ve yaş durumunun ise ifadelerin genelinde katılımcıların bakış açılarını değiştirdiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, pandemi sürecinde, muhasebe mesleğinin iş yapma biçimi, müşteriler ile iletişimi etkilenmiş, muhasebede modern teknolojinin etkin kullanımının önemi anlaşılmış ve dijital dönüşüm hızlanmıştır. Dijital dönüşümün gerçekleştirilmesinde hem teknolojiye uyum sağlanması hem de yeni teknolojinin maliyetinin karşılanması açısından zorluk çekilmiştir. Diğer taraftan bu süreçte devlet tarafından alınan mali ve ekonomik tedbirlerin uygulanmasında mesleğin önemi anlaşılarak mükelleflerin mali faydalara erişiminde meslek mensupları aracı kılınmıştır. Ancak, bu konuda olağanüstü bir çalışma temposu ile gayret gösteren meslek mensupları çalışmalarının karşılığını alamamışlardır.

Ticari hayatta yaşanan hızlı elektronik dönüşüm, sistemin işleyişindeki en önemli unsurlarından olan muhasebe ve vergi alanında da dönüşümü zorunlu hale getirmiştir. E-fatura, e-arşiv fatura, e-serbest meslek makbuzu, e-müstahsil makbuzu e-irsaliye, e-gider pusulası, e-bilet, e-dekont, e-sigorta poliçesi gibi elektronik belgeler ve e-defter uygulamaları muhasebe sürecinin işleyişini değişirmiştir. Bu yeni döneme, gerek meslek mensupları, gerekse iş dünyasının hazır ve tam uyumlu olabilmesi için yoğun bir şekilde eğitim çalışmalarının yapılması, yasal düzenlemelerin ve teknolojik altyapının sistemin etkin işleyişini sağlayacak şekilde düzenlenmesini zorunlu kılmaktadır. Ayrıca, niversitelerin ilgili bölümlerindeki ders müfredatının ve eğitim şekillerinin bu gelişmelere paralel olarak düzenlenmesi büyük önem arz etmektedir. Bu noktada; e-dönüşüm sürecinin başarıyla gerçekleştirilmesi; meslek odalarının, üniversitelerin ve mali idarenin işbirliği içinde çalışmalarını gerektirmektedir.

Şunu belirtmek gerekir ki dünya virüs salgınına hazırlıksız yakalanılmış, alınan önlemler ve uygulamalarda sorunlar yaşanmıştır. Bundan sonra benzer bir acil durum yaşanması ihtimaline karşı hazırlıklı olunması, teknolojiye daha fazla önem verilerek sağlam bir alt yapı oluşturulması, kurumlar arası entegre sistemlerin geliştirilmesi, teknolojinin kullanımı konusunda hem mükelleflerin hem de muhasebe çalışanlarının eğitilmesi, çıkarılacak mevzuatların sade ve anlaşılır olması, adaptasyon sürecinde mükelleflere yardım sağlama konusunda esnaf odalarının devreye konulması, böylece muhasebe meslek mensuplarının mesailerini kendi sorumluluk alanlarında harcamalarının sağlanması, esnafın mali yönden rahatlaması açısından getirilen destek paketlerinin muhasebe meslek mensupları için de düşünülmesi önerilmektedir.

Etik Beyan

“Covid 19 Pandemisinin Muhasebe Meslek Mensupları Üzerindeki Etkileri: Sivas İli Örneği” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Gerekli olan etik kurul izinleri Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 03.05.2021 tarih ve 2021/05-17 sayılı toplantısında 20 nolu karar ile alınmıştır.

Kaynakça

- Akbaba, A. N. ve Bulut, N. (2021). Pandemi sürecinde muhasebe meslek mensuplarının mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *International European Journal of Managerial Research Dergisi*, 5(1), 35 – 48. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1494219>
- Alao, B. and Lukman G, O. (2021). Coronavirus pandemic and business disruption: the consideration of accounting roles in business revival. *International Journal of Academic Multidisciplinary Research (IJAMR)*, 4(5), 132-140. Erişim adresi: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3614521
- Ardiny, T.A. (2020). The challenges facing the accounting profession under the coronavirus pandemic (Covid-19). *Tanmyat Al-Rafidain*, 39(128), 196-219. doi:10.33899/tanra.2020.167375.
- Barman, D. (2020). Account management and financial recording during the coronavirus pandemic. *international journal of research in engineering. Science and Management*, 3 (10), 118-132. Erişim adresi: <http://www.journals.resaim.com/ijresm/article/view/349/324>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi: Ankara.
- Erol, M. ve Ayboğa, M. (2021). Covid-19'un muhasebe meslek mensuplarının mesleki faaliyetlerine etkisinin belirlenmesine yönelik ampirik çalışma. *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 5(1), 1-12. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1819848>
- Karasar, N. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kaka, E.J. (2020). The Covid-19 crisis, risk compliance and its aftermathmon professional accountants. *Indonesian Journal of Accounting and Governance*, 4(1), 65-81. doi.org/10.36766/ijag.v4i1.61.
- Karagöz, Y. (2017). *SPSS ve Amos uygulamalı Nitel-Nitel Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Sivas: Nobel Yayınevi.
- Mihai, F., Stan, M., Radu, G. and Dumitru, V.F. (2020). Heavy work investment for the accounting profession in romania at time of coronavirus pandemic. *Amfiteatru Economic*. 22(14), 1121-1139. doi:10.24818/EA/2020/S14/1121
- Özbek Püskü, A.S. (2020). *Covid-19'un muhasebe uygulamalarına ve muhasebe mesleğine etkileri. İktisadi ve idari bilimler teori güncel araştırmalar ve yeni eğilimler*. Cetinje- Karadağ: İvpe. Erişim adresi: <http://www.uakb.org/source/2020%20Ekim%20Kitapları>
- Özçelik, M.K. (2021). *Covid-19 Salgınının muhasebe mesleğine etkisi üzerine bir olgubilim çalışması*. Ankara: Gazikitabevi.
- Papadopoulou, S. and Papadopoulou M. (2020). The accounting profession amidst the Covid-19 pandemic. *Macrothing Institute International Journal of Accounting and Financial Reporting*. 10(2), 39-59. doi.org/10.5296/ijaf.v10i2.17001
- Selimoğlu, S., Cengiz, A. A., Özdemir A. ve Yalı, B. (2021). Covid-19 ile birlikte muhasebe mesleğindeki stresin yeni halleri. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, (63), 1-18. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1455154>
- Syahputra, A. and Saraswati, D. (2020). Explanatoiy study related to the impact of the covid-19 pandemic in the implementation of public sector Accountability for financial reporting quality from SKPD in North Sumatera province. *Indonesia. International Journal of Research and Review*, 7(7), 17-30. Erişim adresi: https://www.ijrrjournal.com/IJRR_Vol.7_Issue.7_July2020/IJRR003.pdf
- Tekin, H. (1987). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Mesa Yayınları.
- VUK Genel Tebliği, Seri No: 340, 30 Eylül 2004 tarihli ve 25599 Sayılı Resmi Gazete.
- VUK Genel Tebliği, Seri No: 376, 18 Ekim 2007 tarihli ve 26674 Sayılı Resmi Gazete.
- VUK Genel Tebliği, Seri No: 509, 19 Ekim 2019 tarihli ve 30923 Sayılı Resmi Gazete..

EXTENDED ABSTRACT

The coronavirus (SARS-CoV-19) pandemic is spreading throughout the world rapidly.

World Health Organization (WHO) and many local institutions and organizations investigate the effects of Covid-19 on individuals. The pandemic has directly or indirectly affected production, trade, and the economy on a global scale. The occupations having an intense relationship with people have also been affected by this pandemic. Since accounting is an occupation, which is stressful and suffers from emotional and physical exhaustion, because of the factors such as workload, the necessity for interactive communication with people, and the need for completing the work within a specific term, this profession has also been affected negatively by the pandemic.

Tax returns and their attachments started intentionally being issued and delivered electronically on October 1st, 2004. However, today, all the income taxpayers and corporate taxpayers, who are registered in the real taxation system, are obliged to deliver the documents to their clients electronically without any limit (Tax Procedure Law (TPL) General Communiqué, Nr: 340, 376). Then, the scope of e-dönüşüm (e-transformation) has been expanded and, through the introduction of electronic documents such as “e-Futura, e-Arşiv Futura, e-Serbest Meslek Makbuzu, e-Müstahsil Makbuzu e-İrsaliye, e-Gider Pusulası, e-Bilet, e-Dekont, e-Sigorta Poliçesi” (e-invoice, e-archive invoice, e-self-employed invoice, e-producer receipt, e-forwarding paper, e-note of expenses, e-ticket, e-receipt, and e-insurance policy) and applications such as “e-Defter” (e-accounting book), the entire process of accounting has changed. With the new regulation introduced by General Communiqué Nr.509 of Tax Procedure Law (TPL), in the financial years of 2018 or 2019, the tax-payers having gross revenue (or sales and gross business revenue) of 5 million TL or higher were obliged to proceed to e-Futura (e-Invoice) since 7/1/2020. It was also stated that the taxpayers exceeding this threshold in the accounting year 2020 or later will proceed to this system since the 7th month of the financial year following this year. These taxpayers were obliged to issue e-arşiv fatura (e-archive invoice) for good and service sales to the taxpayers, who are not registered in the e-Fatura system, or to those, who are not the taxpayer. It was also separately stated which taxpayer groups shall issue the e-documents other than invoices, what the gross sales revenue shall be, and which date this obligation shall be started (TPL General Communiqué, Nr: 509).

The digitalization obligation was not limited to issuing the documents during the pandemic but it played an effective role in all the fields such as meetings, training, education, business meetings, contracts, and signing. In the remote working process, written digital communications such as e-mail and SMS and applications such as Slack, Teams, Zoom, and Skype were needed to maintain communication between employees, increase productivity, and communicate with clients. Under these conditions, the workloads of occupation members have increased and they have inevitably been affected by financial and emotional aspects (Özçelik, 2021, p. 259).

The present study aims to determine the level of effects on the occupation members during the pandemic. For this purpose, it was conducted on the accounting professionals working in the city center of Sivas province. The results achieved are summarized below.

Occupation members emphasized that their business and professional activities, which were at a moderate level, were severely affected during the COVID-19 pandemic. Since the workload, work stress, and concerns have severely increased after COVID-19, they have had important problems in accomplishing all the duties such as documents, tax statements, invoices, etc. on time. It was determined that, while the adaptation of accounting professionals to the measures taken and the new workloads brought by the COVID-19 pandemic was at a moderate level, the measures taken against the COVID-19 pandemic were not sufficiently understood and accepted. Moreover, it can also be seen that the level of state and/or other institutions or organizations’ assistance in adaptation to the measures taken was insufficient.

It was determined that the remote working conditions brought by the pandemic negatively affected the communications and relationships of occupation members with their clients and it increased their work stress. Moreover, it was found that it is not easy to implement and manage the regulations made during the pandemic period, that they were not given the value and reputation they deserve, and that remote working did not increase the working hours. Given these findings, the occupation members were affected by the problems originating from legal regulations, implementation difficulties, and

communication deficiencies even if the pandemic has not created a significant change in the business hours of accounting professionals.

It was emphasized that the taxpayers were not provided with the equipment and instruments needed for remote working during the COVID-19 pandemic, that the legal regulations introduced during the pandemic were not clear for occupation members, and that they were not given enough time to understand and implement these legal regulations.

In the present study, which aims to measure the effects of a pandemic period on the financial tables in terms of occupation members' age, professional experience, and education level, it was determined that, when compared to the other variables, the professional experience influenced the perception difference more and that education level and age altered the perspectives of participants towards the items in general.

In conclusion, during the pandemic, the working styles and the communication with clients have been affected in accounting, the importance of using modern technology in accounting has been understood, and the digital transformation has accelerated. In digital transformation, many difficulties have been experienced in both adapting to technology and bearing the costs of new technology. On the other hand, in this process, the importance of this occupation in implementing the financial and economic measures has been understood by the state and the occupation members have been assigned as mediators in taxpayers' access to financial benefits. However, the occupation members making an extraordinary effort on this subject couldn't receive a recompense for their efforts.

The present study is expected to contribute to the literature by raising awareness about briefing and training efforts and establishing the legal regulations and technological infrastructure in the most effective way to have occupation members and the business world ready. It should be noted that the world has been caught unprepared by the pandemic and problems have been experienced in practices and measures taken. It is necessary to prepare for a similar emergency in the future, pay more attention to technology, establish a robust infrastructure, develop integrated systems between the institutions, train both taxpayers and accounting professionals about the use of technology, to have regulations clear and understandable, to have the chamber of artisans assist the taxpayers in adaptation period, to have accounting professionals make their efforts within their responsibility areas, and to implement the support packages, which were prepared for financially supporting the artisans, also for the accounting professionals.